

Suomen Potilasturvallisuusyhdistys (SPTY) toimintasuunnitelma 2020

Suomen potilasturvallisuusyhdistys (SPTY) on perustettu vuonna 2010 edistämään potilasturvallisuutta ja potilasturvallisuuden tutkimusta. Suomen potilasturvallisuusyhdistyksen päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että potilaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Suomen Potilasturvallisuusyhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana. Toimintaa ohjaavia arvoja ja periaatteita ovat avoimuus, läpinäkyvyys, potilaslähtöisyys, rohkeus, riippumattomuus ja yhteistyöhakuisuus.

Potilasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjaukset ovat:

- edistää potilaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilasturvallisuuden varmistamiseen
- on avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, alan etujärjestöille sekä potilaita edustaville tahoille
- seuraa potilasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- vaikuttaa potilasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- kehittää potilasturvallisuutta asiantuntijajaaosten toiminnan kautta
- toimii kumppanina potilasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- edistää moniammatillista toimintaa
- turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Potilasturvallisuusyhdistys juhlistaa vuoden aikana 10-vuotista toimintakauttaan.

Yhdistys **toimii aktiivisesti jaostensa kautta**. Vuoden 2020 toiminnan painopistealueet ovat kansallisen potilasturvallisuustutkimustoiminnan tukemisen vahvistaminen, koulutustoiminnan jatkaminen ja tuotettujen materiaalien jalkauttaminen ja verkostoituminen eri toimijoiden kanssa. Yhdistys haluaa panoksellaan edelleen tukea Potilas- ja asiakasturvallisuus -strategian tunnettuuden jalkauttamista ja potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän osaamisen kehittämistä. Näiden tueksi yhdistys on **mukana järjestämässä kansallista potilas- ja asiakasturvallisuuskongressia** yhteistyössä mm. Farmasialiiton, Lääkäriliiton, Sairaanhoidajaliiton, Talentian, Potilasvakuutuskeskuksen ja Fiocan kanssa.

Potilasturvallisuusyhdistys on ollut merkittävässä roolissa kesällä 2017 julkaistun Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian päivittämisessä. Yhdistys on ollut mukana aktiivisesti STM:n potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian 2017-2021 toimeenpanon ja seurannan suunnittelun työryhmässä, jonka toimikausi päättyi 30.9.2019. Työryhmän tehtävänä oli laatia potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelma, tehdä ehdotus potilas- ja asiakasturvallisuuden seurannan järjestämisestä ja siitä, miten potilas- ja asiakasturvallisuus varmistetaan Sote-uudistuksen jälkeen. Työryhmän jäseninä olivat yhdistyksen ja sen potilasjaoksen edustuksen lisäksi Potilasvakuutuskeskus, Pääkaupunkiseudun sosiaaliosaamiskeskus Socca ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri. Kuluvana vuonna yhdistys toimii aktiivisena ja sitoutuneena asiantuntijatoimijana valmistuvan **potilas- ja asiakasturvallisuuden toimenpanosuunnitelman** edelleen kehittämässä ja jalkauttamisessa.

Potilasturvallisuusyhdistys haluaa osallistua aktiivisesti **Sote- ja alueuudistuksen toimeenpanon valmisteluun**. Yhdistys nostaa esiin käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla alueilla voidaan varmistaa

potilasturvallinen muutos ja kehittää palveluiden turvallisuutta. Tämän työn tueksi yhdistys on tuottanut työkaluksi oppaan alueellisesta potilas- ja asiakasturvallisuustyöstä. Opas on tulostettavissa mm. yhdistyksen verkkosivuilta vuoden 2020 alusta.

Muissa Pohjoismaissa potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämiseen on perustettu viranomais- ja asiantuntijaorganisaatioita. Yhdistys haluaa edistää aktiivisesti **Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä myös Suomessa**. Yhdistys on yhtenä toimijana mukana Vaasan keskussairaalan 29.8.2019 perustamassa valtakunnallisessa **potilas- ja asiakas turvallisuuden kehittämiskeskuksessa** ja sen **No Harm** asiantuntijaverkostossa. Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskus toimii yhteistyötoimijana, jonka tavoitteena on edistää ja kehittää potilasturvallisuutta koko Suomessa. Keskus rakentaa vankkaa pohjaa potilasturvallisuuden mittaamiseen ja sen kehittämiseen. Keskus tulee jakamaan avoimesti tutkimustensa tuloksia valtakunnallisella tasolla. Toimintansa alkuvaiheessa verkosto keskittyy neljään teemaan: Potilasturvallisuuden nykytilanteen kartoitukseen, mikä toteutetaan laajana, valtakunnallisena yhteistutkimuksena. Lisäksi potilaan tunnistamiseen luodaan yhtenäiset ohjeet. Samalla väestön tietoisuutta kasvatetaan potilaan tunnistamisen tärkeydestä. Lisäksi sairaalakuolemien selvitystyön vaikutusta tutkitaan potilasturvallisuuden kehittämiseen. Myös potilasturvallisuuden osaamista kehitetään jatkuvasti ja seurataan systemaattisesti.

Sen lisäksi yhdistys haluaa aktiivisesti edistää potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän tiedon diginäkyvyyden lisäämiseen. Yhdistys haluaa vaikuttaa siihen, että Suomeen saadaan ajantasainen ja aktiivinen **valtakunnallinen potilas- ja asiakasturvallisuuden verkkosivusto**.

Yhdistys pyrkii edistämään **potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutuksen** sisällyttämistä perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Yhdistys on valmistellut 2019 Lääkäriliitolle esityksen **potilasturvallisuuden erityispätevyyden** lisäämisestä Lääkäriliiton myöntämien erityispätevyksien joukkoon. Pääasiallisena syynä tähän oli huoli lääkärikunnan niukanpuoleisesta aktiivisuudesta potilasturvallisuustyössä. Lääkäriliiton hyväksyessä esityksen SPTY perustaa alkuvuonna 2020 erillisen lääkärijoaksen. Se vastaa tämän erityispätevyyden käytännön palvelujen ja teoreettisen koulutuksen vaatimuksista ja ohjaajan nimittämisestä pätevyyttä hankkiville, käsittelee erityispätevyysanomukset ja tekee tämän perusteella asiantuntijaryhmänä Lääkäriliitolle esitykset uusien pätevyksien myöntämisestä. Yhdistys ylläpitää myös mm. pätevyyden suorittaneiden verkostoa.

Kansallisen potilasturvallisuustutkimuksen tukeminen

Potilasturvallisuusyhdistyksen yhtenä toimintalinjauksena on riippumaton potilasturvallisuuden tutkimuksen tukeminen. Osana tätä toimintaansa Potilasturvallisuusyhdistys on yhdessä monen HaiPro – Terveystieteiden tutkimuskeskusten kanssa raportointijärjestelmää käyttävien organisaatioiden kanssa avannut mahdollisuuden yhdistetyn HaiPro-aineiston tutkimukseen. Tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta tutkimustiedon avulla.

Toiminta on aloitettu kesäkuussa 2016. Tutkimusaineisto koostuu suostumuksensa antaneiden sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden yhdistetyistä HaiPro-vaaratapahtumailmoituksista. Kiinnostuneet tutkijat ympäri Suomea voivat hakea Potilasturvallisuusyhdistykseltä lupaa aineiston tutkimuskäyttöön. Käyttö lupa voidaan myöntää akateemiseen tieteelliseen tutkimukseen tai sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa tapahtuvaan kehitystyöhön. Käyttö lupahakemukset arvioidaan yhdistyksen alaisessa Tutkimusneuvostossa, joka koostuu alan asiantuntijoista. Lopullisen luvan yhdistetyn aineiston tutkimuskäyttöön myöntää yhdistyksen hallitus tutkimusneuvoston esityksen pohjalta.

Jokainen HaiPro-järjestelmää käyttävä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatio omistaa itse omat HaiPro-vaaratapahtumailmoituksensa. Yhdistettyyn aineistoon sisältyviltä HaiPro-käyttäjäorganisaatioilta on saatu

kirjallinen lupa käyttää heidän HaiPro-aineistoaan potilasturvallisuutta edistäviin tutkimuksiin. Potilasturvallisuusyhdistyksen rooli on ainoastaan yhdistetyn aineiston käyttölupaprosessin koordinoinnissa, eikä yhdistyksellä itsellään ole pääsyä yhdistettyyn aineistoon. Käyttöluvan myöntämisen jälkeen tutkija sopii HaiPro-tietokantaa hallinnoivan yrityksen kanssa aineiston toimittamisesta.

Aineiston keskitetyn käyttölupien koordinoinnin tavoitteena on helpottaa sekä HaiPro-käyttäjäorganisaatioiden että tutkijoiden lupaprosesseja. Näin mahdollistetaan kertyneen HaiPro-aineiston hyödyntäminen Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden laadun ja potilasturvallisuuden edistämiseen tutkimuksen avulla. Tutkimusten tuottama julkaistavissa oleva tieto sekä tutkimusten tiivistelmät tulevat esille Potilasturvallisuusyhdistyksen kotisivujen kautta.

Yhdistys huomioi WHO:n kansainvälisen potilasturvallisuuspäivän 2020 ([World Patient Safety Day 2020](#)).

Jäsen- ja varainhankinta

Yhdistyksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan lisää jäseniä edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä, jotka ovat tekemisissä potilasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään asiaa.

Tulevien toimintavuosien aikana kartoitetaan eri mahdollisuuksia toiminnan pysyvemmän rahoituksen saamiseksi, jotta yhdistyksen toiminta olisi turvattua. Jäsenhankintaa tehdään yhdistyksen omissa koulutuksissa ja yhdistyksen osallistuessa Lääkäri-, Sairaanhoidtaja- ja Farmasian päivien järjestelyihin. Muita keinoja ovat työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit.

Vuoden 2020 aikana jäsenrekisteriä ja jäsenmaksulaskutusta kehitetään sujuvammaksi.

Viestintä

Yhdistyksen viestintää kehitetään toimintavuoden aikana. Jäsenten tiedottamistapoja kehitetään. Yhdistyksen jäsenkirje on jäsenien nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla www.spty.fi. Verkkosivuja päivitetään edelleen ajankohtaisuutta tukien, jotta ne tarjoaisivat mahdollisuuden entistä parempaan tiedon välittämiseen niin yhdistyksen toiminnasta kuin muusta ajankohtaisesta potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvästä teemasta.

SPTY jaosten toiminta vuonna 2020

Yhdistys toimii aktiivisesti jaostensa kautta. Yhdistyksen jaokset ovat turvallinen lääkehoito, potilasjaos ja potilasturvallisuuden asiantuntijat. Jaokset tekevät toiminnalleen toimintasuunnitelmat yhdistyksen tavoitteen, päämäärän ja toimintalinjausten pohjalta.

Koulutustoiminta

Koulutukset ovat osa jokaisen jaoksen toimintaa. Yhdistys ottaa mielellään vastaan koulutustoiveita. Yhdistyksessä toimii hallituksen nimeämä koulutuskoordinaattori.

Turvallinen lääkehoito -jaos

Turvallinen lääkehoito -jaoksen tavoitteena on toimia moniammatillisena toiminta- ja keskustelufoorumina, joka edistää lääkitysturvallisuutta levittämällä tietoa hyvistä käytänteistä läpi sosiaali- ja terveydenhuollon laitos- ja avohoidossa. Jaos tarjoaa asiantuntemustaan yhdistyksen ja ulkopuolisten käyttöön lääkkeiden turvallisesta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä osana potilasturvallisuutta.

Turvallinen lääkehoito -jaos toteuttaa Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjauksia erityisesti turvallisen lääkehoidon osalta ja osallistuu yhdistyksen yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Jaoksen toiminnan painopistealueet vuonna 2020 ovat Fimean koordinoiman Turvallinen lääkehoito -oppaan

päivitystyön tukeminen, yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusyksiköiden kanssa potilas- ja lääkitysturvallisuuteen liittyvissä aiheissa sekä verkkokeskustelualustan luominen jaoksen jäsenien väliseen keskusteluun.

Talousarvio: Mahdolliset toimenpiteisiin ja jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset

Potilasjaos

Jaos kokoontuu noin neljä vuodessa. Osana yhdistyksen vuoden 2020 painopistettä potilasjaos osallistuu tilaisuuksien ja koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen tarpeen ja toiveiden mukaisesti yhdessä muiden jaosten kanssa. Jaoksen tavoitteena on saada kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuuspäivien ohjelmaan potilaan ja asiakkaan näkökulma vahvasti esiin esim. session muodossa.

Potilasjaos jatkaa edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä potilaiden ja heidän läheistensä keskuudessa. Jaos tuo esiin potilas- ja asiakasturvallisuuden merkitystä SOTE-uudistuksen valmistelussa, jotta asiakkaan oman toiminnan merkitys palvelujen tarpeessa ja käyttämisessä tulee huomioiduksi. Jaos osallistuu osaltaan potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman jalkauttamiseen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa korostaen. Jaos painottaa kaikessa yhdistyksen toiminnassa potilaan ja asiakkaan näkökulman esiintuomista ja tuottaa resurssiensa puitteissa materiaalia potilaan ja asiakkaan näkökulman esiintuomiseksi.

Potilasjaos on edustettuna Vaasan keskussairaalan perustamassa valtakunnallisessa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksessa ja sen No Harm -verkostossa. Keskuksen alkuvaiheen yksi teema on potilaan tunnistamisen kehittäminen. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja luoda potilaan tunnistamiseen yhtenäiset ohjeet. Potilasjaos kerää alkutilanteen kartoittamiseksi tietoa tunnistamisen tilanteesta tällä hetkellä potilaan näkökulmasta. Jaos on tiiviisti mukana kehittämässä väestön tietoisuuden lisäämiseen tähtäävää materiaalia ja jalkauttaa mm. valmista materiaalia sitä potilaiden tueksi ja heidän osallisuuden vahventamiseksi.

Lisäksi yhdistys jatkaa verkkosivujen kehittämistä sekä yhteistyön kehittämistä yhdistyksen muiden jaosten kanssa.

Talousarvio: Mahdolliset toimenpiteisiin ja jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset

Potilasturvallisuuden asiantuntijat -jaos

Potilasturvallisuuden asiantuntijat tarjoavat aktiivisesti asiantuntemustaan yhdistyksen käyttöön ja tuottavat sellaista materiaalia ja koulutusta, jonka pohjalta yhdistyksen jäsenet saavat tietoa potilasturvallisuudesta. Potilasturvallisuuden asiantuntijat toimivat aktiivisessa yhteistyössä myös muiden potilasturvallisuutta edistävien yhdistysten, asiantuntijoiden ja organisaatioiden kanssa. Asiantuntijat osallistuvat jäsenhankintaan, informoimalla yhdistyksestä kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa. Asiantuntijat tuottavat tietoa yhdistyksen verkkosivuille ja täten omalta osalta pyrkivät tiedottamaan tärkeistä asioista.

Vuoden 2020 aikana potilasturvallisuuden asiantuntijoiden jaos:

- pyrkii osaltaan varmistamaan, että potilasturvallisuuden kansallinen tasomittaus saataisiin aikaiseksi
- pyrkii osaltaan vaikuttamaan soteuudistuksen valmisteluun
- tekee työtä sen eteen, että omavalvonnan menetelmät kehittyisivät ja edistävät ennakoivaa riskienarviointia
- osallistuu näytävästi WHO:n potilasturvallisuuspäivään
- etsii potilasturvallisuuden kehittämisen seuraavia askeleita Suomessa

Suomen
Potilasturvallisuusyhdistys

- kokoontuu neljästi vuodessa, joista yksi on kaksipäiväiset potilasturvallisuuden asiantuntijoiden kevätpäivät.

Potilasturvallisuuden asiantuntijoiden jaokseen otetaan uusia jäseniä, ehtona on kuitenkin se, että henkilön on tehtävä potilasturvallisuuden edistämistyötä osana omaa päivittäistä työtään tai omasta mielenkiinnostaan.

Talousarvio: Jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset, jaoksen tiedotusmateriaali.